

Handelingen 9:27 Barnabas, zoon van vertroosting

Psalm 149:1, 2

Psalm 27:5

Psalm 119:25, 32

Psalm 116:2, 3, 5

Psalm 90:1, 9

Lezen: Handelingen 9:20-31 – Tekst: Handelingen 9:27

Door ds. H.I. Methorst, Nieuwerkerk aan den IJssel

Gemeente,

‘Als ik die en die nooit ontmoet had, was het in mijn leven heel anders gegaan.’ ‘Wanneer ik hem of haar niet was tegengekomen, weet ik nog zo net niet of ik nu zou zijn wie ik geworden ben.’

Het zou zomaar kunnen dat u, dat jij meteen begrijpt wat ik bedoel, vandaag. Het kan zijn dat we iemand in ons leven kennen, aan wie we veel te danken hebben. Iemand die er was op een belangrijk moment.

Zo gaat dat nogal eens. Beter gezegd: zo werkt de HEERE meer dan eens. Hij plaatst meer dan eens mensen op onze levensweg, aan wie je veel te danken hebt.

De Bijbel staat er ook vol mee, met dat soort verhalen. Misschien kennen de jongeren, de kinderen er wel een paar. Laat ik gewoon maar eens wat noemen. Ik denk aan Mozes, dat kleine baby'tje... dat gevonden werd door de prinses van Egypte. Dat zorgde voor een enorme verandering – en uiteindelijk voor de verlossing van het volk Israël uit Egypte. Ik denk bijvoorbeeld aan Andreas, in het Nieuwe Testamant (in Johannes 1). Andreas, die zijn broer Simon tegenkomt en tegen hem zegt: Joh, we hebben de Messias gevonden. De Christus. Ga met ons mee... En dan staat er zo heel mooi: En hij leidde hem tot Jezus. Andreas betekende veel in het leven van Simon. Hij bracht hem bij Jezus.

Als we letten op de Handelingen van de apostelen, dan denk ik bijvoorbeeld aan Filippus. Filippus, die op de weg van Jeruzalem naar Gaza een Ethiopiër ontmoet en hem Jezus verkondigt. En of dat van betekenis was voor die man uit Ethiopië!

Als we naar verhalen buiten de Bijbel kijken, denk ik aan Augustinus. Augustinus die heel veel dingen deed, die de Heere God helemaal niet goed vond. Hij ging dwars tegen de wil van God in. Hoe zou het ooit goed komen met die jongen? Nou... het kwam goed. Hoe? Augustinus had een biddende moeder. Ze werd ingeschakeld door de Heere Zelf. En God hoorde haar bidden. De moeder van Augustinus... wat heeft ze veel voor hem betekend.

Misschien denkt u nu ook wel aan uw moeder, die allang gestorven is, maar die u dankbaar bent. Want doordat zij er was, leerde u leven met de Heere.

We hebben allemaal wel mensen die voor ons veel betekenen. En juist als je jong bent, verlang je daar misschien wel naar. Naar mensen in je omgeving die je laten zien hoe je leven mag. Die je als het ware bij de hand nemen en je voorleven. Tot voorbeeld zijn. Je erbij halen. En houden.

En gemeente, het is onze plicht en roeping om er zó te zijn voor elkaar. We mogen alles voor elkaar betekenen, om elkaar heen staan. Nee, niet bóven elkaar met onze belerende vinger omhoog, maar vooral naast elkaar. Niet belerend, maar betrokken. Dat maakt wat gaande.

Ik kwam ook zo iets tegen in Handelingen 9. We lezen over Saulus. Saulus die in Damascus is en die daar preekt. Hij preekt niet zijn eigen verhaal, maar Christus. Vanuit de ontmoeting met de Heere die hij had, blijft dít over: Christus preken. Daar mogen we wel wat van leren, ook als gemeenteleden. We hoeven niet ons eigen verhaal te vertellen, maar mogen Christus preken. Ieder op zijn of haar plaats.

Dat gaat trouwens niet zonder slag of stoot. Mensen begrepen Saulus niet. Maar toch... Saulus wordt meer en meer gesterkt. Hij preekt Christus. Onder de Joden ook. Hij toont aan dat Jezus de Christus is.

Nee, dat valt niet overal in goede aarde. De Naam van Jezus de wereld indragen gaat niet zonder tegenstand. Dat was Saulus trouwens allang duidelijk. En Ananias wist het ook al. Lees maar in vers 15: Saulus is een instrument van God om de Naam van Jezus de wereld in te brengen, in te dragen. Ook naar de Israëlieten. Ja (vers 16) dat is een lijdensweg. Dat stuit op tegenstand. Tegenkracht en anti-macht. Het is lijden, voor de Naam van Koning Jezus.

De vrome Joden, daar in Damascus, willen Saulus doden. De poorten van de stad worden bewaakt. Niemand kan er in of uit.

Maar dat is buiten de discipelen van Jezus gerekend. 'Saulus, kom mee, stap in deze mand, dan laten we je vannacht langs de stadsmuur zakken.' En Saulus ontsnapt. Uiteindelijk komt hij in Jeruzalem. De stad waar hij drie jaar geleden vertrokken is. Blazend dreiging en moord. Saulus, de vervolger. Naar Damascus. De volgelingen van Jezus arresteren.

Drie jaar later is Saulus weer terug in Jeruzalem. En daar staat hij om zo te zeggen in de supermarkt bij de kassa zijn boodschappen af te rekenen. En achter hem in de rij staat een jongeman. En die denkt: daar heb je die vent weer, die mijn vader vermoord heeft. Hij is weer terug. En zo snel als hij kan gaat hij naar huis... 'Hij is weer er, Saulus!' 't Wordt gevaarlijk.

Dat doet me denken aan vorig jaar. Toen Volckert van der G. vrijkwam en in Apeldoorn ging wonen. Heel Nederland was in rep en roer. Hoe zal het gaan?

Zoiets moeten we ons denk ik voorstellen bij de terugkomst van Saulus in Jeruzalem. Een teruggekeerde Syriëganger. Gevaarlijk. Als hij maar niet...!

Nu wil die Syriëganger zich ook nog aansluiten bij de discipelen van Jezus. Je hoort die discipelen denken: Saulus! Die vervolger. Die woesteling. Die christenhater. Dat beest. Wil hij bij ons binnendringen? Het is zeker een infiltrant. Een spion. Met maar één doel: vernietiging van de volgelingen van Jezus. Hij komt er niet in!

Ze worden bang, bevreesd. Ze geloven niet dat Saulus ook een discipel is. Is het een wonder? Nee!

Dán komen we bij vers 27. Onze kerntekst. Ineens lezen we over Barnabas. Barnabas neemt Saulus onder zijn hoede. Er staat zoets als: hij is er helemaal voor hem. Hij neemt hem apart. Hij grijpt hem vast, staat er eigenlijk.

Barnabas. Ineens is hij er. Nou ja, ineens. Toch niet helemaal. Want we komen hem al eerder tegen in de Handelingen van de apostelen. Ik neem u mee naar Handelingen 4.

We lezen daar over de beginfase van de gemeente van Christus. Bijzonder is dat. Eenheid staat hoog in het vaandel. Gemeentelieden zien echt naar elkaar om. In woord en in daad. Er wordt een diaconaal fonds opgericht om mensen in nood te helpen. En om geld in het laatje te krijgen verkopen mensen hun bezit. De ene keer een huis, een andere keer een stuk land. En dat doet Barnabas ook. Lees maar in vers 36 en 37 van Handelingen 4.

Hier komen we hem ook tegen. Meteen leren we het een en ander over zijn afkomst. Barnabas. Het is een man van naam in de gemeente. Wat nauwkeuriger gezegd: hij heeft een bijnaam. Eigenlijk heet hij Joses, maar de apostelen noemen hem Barnabas. Zoon van vertroosting betekent dat. Zoon van vertroosting.

Ja, dát is Barnabas voor Saulus. Ik kom daar zo meteen nog op terug. Maar die Barnabas, wat wás dat voor man? 't Is een Leviet, afkomstig uit de stam van Levi.

En Levi, dat weten we, is één van de zonen van Jakob. Jakob, die twee vrouwen had. Rachel en Lea. Jakob, die veel meer hield van Rachel dan van Lea. Rachel, die eerst geen kinderen kreeg. Lea wel. Lea krijgt een zoon. Ruben. En de naam Ruben betekent: zie, kijk! Een zoon! En Lea zegt erbij: nú zal mijn man me wel aanzien. Nu ziet hij me wel. Nu ik hem een zoon gegeven heb. Nee.

Een tweede zoon wordt geboren. Simeon. Dat betekent: Gehoord! De HEERE heeft gehoord dat ik minder geliefd ben bij Jakob en geeft me nóg een zoon.

Houdt Jakob nu meer van Lea dan vroeger? Nee!

Dan wordt er opnieuw een zoon geboren. Levi. De derde zoon. De naam Levi betekent 'vasthechten of verbinden'. Lea zegt: Nú zal mijn man zich wel aan mij hechten. Ik heb hem immers drie zonen geboord. Houdt Jakob nu meer van Lea? Nee.

Levi, zijn naam betekent: verbinder. Bruggenbouwer zouden we vandaag misschien zeggen. Wat het voor jongen werd? Jakob zegt er wat over op zijn sterfbed. Simeon en Levi zijn broers, hun wapens zijn werktuigen van geweld. Je kunt er maar beter uit de buurt blijven. Want in hun woede hebben ze mannen doodgeslagen. Vervloekt zij hun woede want die is hevig. En hard. Moordenaars zijn het. Dát is Levi. Niet bepaald een bruggenbouwer. Uit dát geslacht komt Barnabas.

Een Leviet. Jawel, een verbinder, bezig in de dienst van de HEERE. Vroeger in de tabernakel, later in de tempel. Bezig om God en mensen aan elkaar te verbinden. Vanwege Gods verbond met mensen. Dát was de taak van de Levieten. Bruggen bouwen tussen God en mensen.

Barnabas, een Leviet. We komen wel vaker een Leviet tegen in het Nieuwe Testament. En de jongens en meisjes denken er misschien al aan: aan de gelijkenis van de barmhartige

Samaritaan. Langs de weg lag een man. Toen liep er een Leviet langs, maar die liep door, zonder ook maar één hand uit te steken.

Een Leviet. Iemand uit de stam van Levi, de priesterlijke stam. Uit het geslacht van Levi kwamen Mozes en Aäron en alle priester na hen. De priesters, zij zijn het die in het Evangelie niets liever willen dan dat Jezus aan het kruis gaat. Weg met Hem. Kruis Hem! Dát is de afkomst van Barnabas. Dát is zijn familie.

Een familie vol mensen die tegen Jezus zijn. En hij komt uit Cyprus, staat er in Handelingen 4. Een Leviet, afkomstig uit Cyprus. Cyprus, dat in die tijd een Romeinse kolonie was. Cyprus, waar juist in de eerste eeuw heel veel Joden naartoe vluchten. Zo veel, dat dat eiland op een gegeven moment onder Joods bestuur stond. Totdat de Romeinen daar een eind aan maakten.

Barnabas, een Leviet uit Cyprus. Jawel, maar toch wel een Leviet die de Heere dient. Die een discipel van Jezus is.

Hij verkoopt een stuk land. Trouwens best bijzonder dan een Leviet een stuk land heeft. Want dat was Gods bedoeling helemaal niet. Ook hier zien we iets van de verwording van de dienst aan de Heere. Maar goed, Barnabas verkoopt dat stuk land en is daarbij tot een groot voorbeeld.

Het is iets wat het leven van elke volgeling van de Heere kenmerken mag. Dat je niet meer zo vast zit aan je aardse bezit en je ook best wat overhebt voor de dienst van de Heere. Je gaat niet meer voor grootgrondbezit. Voor je zaak. Voor je topcarrière, en noem alles maar op. Ja natuurlijk, je mag ermee bezig zijn. Maar laat het niet beheersen. Zit er niet te vast aan. Natuurlijk is het mooi om een mooie baan en een goed inkomen en een geweldig huis en een dikke portemonnee te hebben. Dat snappen we allemaal. Maar zit er niet te vast aan. Barnabas is tot voorbeeld. Ook voor u, voor jou, voor mij. Hoe staan we in het leven? Pakken wat je pakken kunt, of geven wat je geven kunt?

Even later doen anderen hem na. Ananias en Saffira. Ze doen hem na, maar niet met heel hun hart. En dat komt hen duur te staan. Ze dienden God alleen maar met een uitgestreken gezicht. Kijk ons eens geven! Ze dienen God, maar niet met een veranderd hart. De Heere vraagt heel je hart. Mag je dan niks voor jezelf houden? Ja, natuurlijk wel. Maar doe niet alsof je alles geeft.

Barnabas, een zoon van vertroosting! Die naam had hij gekregen. Niet zomaar. Het is niet zomaar één of andere naam door iemand gegeven. Nee, de apostelen noemen hem zo. Het is een naam met apostolisch gezag. Dat staat er niet voor niets bij. Niet zomaar. Zoals er niks zomaar in de Bijbel staat. Een naam door de apostelen gegeven.

Zoon van vertroosting. De zoon van. Met andere woorden: Barnabas heeft het ook niet van zichzelf dat hij vertrooster is. Hij heeft het van een ander. Ontvangen. En hij mag het doorgeven.

Hij mag om anderen heen staan, ondanks zijn afkomst. Ondanks zijn schimmige verleden. Zijn voorgeslacht dat nou niet iets om trots op te zijn. Dat vertroosten heeft hij echt niet van zichzelf. Hij is zóón ván! Wie is de vertroosting Zelf dan? Ik denk aan wat Lukas ergens schrijft - in Lukas 2 – over Simeon. Hij verwachtte de vertroosting van Israël. En dat is de Heere Jezus. Hij is de vertroosting van Israël. De Messias. De Heere Jezus Christus. En dáar is

Barnabas een zoon van. Zoon van vertroosting. Verbonden aan Jezus Christus, volgeling van Hem.

Jezus is weer naar de hemel gegaan. En wat zegt Hij voor Zijn hemelvaart tegen degenen die achterblijven? Ik zal u een andere Trooster zenden: de Heilige Geest. Een andere Trooster. In die zin is Barnabas ook heel nauw verbonden met de Heilige Geest. Nee, hij is niet de Heilige Geest zelf. Maar wel heel nadrukkelijk aan Hem verbonden. Jezus geeft een andere Trooster. Hij stort de Heilige Geest uit. Op mensen, ook op Barnabas.

Hoe? Rechtstreeks? In Handelingen 2 schakelt Hij daar mensen bij in. De apostelen, zij raken vol van de Heilige Geest. Die volheid sijpelt door. Mensen stromen over van volheid. Het stroomt door, kun je beter zeggen. De apostelen, en hier dus ook Barnabas, zijn vol van de Heilige Geest. Het zijn zonen van vertroosting. De Trooster werkt door hen heen. Naar anderen toe.

En wij? Gemeente, laten we kinderen van vertroosting zijn. Nee, daar komen we zelf niet toe. We bedenken het zelf niet. Maar de Heere wil dat wel geven. Hij geeft dat door de band van het geloof. Verbonden met Jezus Christus. Vervuld met de Heilige Geest!

Kinderen van vertroosting. Lijkt u op Barnabas? Ja, maar weet u waar ik vandaan kom? Wat was ook alweer de afkomst van Barnabas? Uit de stam van Levi, afkomstig van Cyprus. Geen reputatie om trots op te zijn!

Intussen reikt Barnabas Saulus de hand. Hij brengt hem bij de apostelen. Hij vertelt aan hen hoe Saulus veranderd is, hoe hij de Heere gezien heeft. En hoe hij in Damascus vrijmoedig gesproken heeft in de naam van Jezus.

Barnabas vertelt het aan de apostelen. Het staat er zo niet bij, maar dat heeft Barnabas ongetwijfeld eerst van Saulus gehoord. Toen hij hem onder zijn hoede nam. 'Saulus, vertel nou eens...'

Barnabas, uit de stam van Levi. Ja, hier doet hij zijn afkomst eer aan: Levi, verbinder, bruggenbouwer. Barnabas legt contact tussen Saulus en de apostelen.

Exact op dezelfde manier mogen we als gemeenteleden om elkaar en anderen heen staan. Wees als een zoon van vertroosting voor anderen. Niet in het minst voor hen die kortgeleden tot geloof gekomen zijn.

Wees als een zoon van vertroosting. Sta om elkaar heen. En neem elkaar bij de hand. Het is iets van Psalm 119: wees een vriend, een metgezel van allen die Gods Naam ootmoedig vrezen!

Barnabas, de bemoediger. En ja, dát mogen we van elkaar zijn. Bemoedigers. Het is een belangrijk kernwoord bij het gemeentelven in de eerste eeuw. Paulus sluit zijn brieven af met bemoediging van zijn lezers. Nee, die bemoediging is niet los verkrijgbaar of door mensen gefabriceerd. Ze is volkomen gefundeerd in de Heere Jezus Christus, de vertroosting, de bemoediging van Israël!

Wees een zoon van bemoediging. Bemoediging, die in de Handelingen van de Apostelen vooral verbonden is met trouw blijven. Met volharden, met volhouden. Handelingen 11:23: Barnabas (daar is hij weer) spoorde anderen aan om bij de Heere te blijven! En Handelingen 22:14 opnieuw: een aansporing om in het geloof te blijven. Vertrouwing, bemoediging, aansporing, dat zit allemaal in die bijnaam voor Joses: Barnabas, zoon van vertroosting!

En Saulus? Hij krijgt een goede ingang. Hij spreekt ook in Jeruzalem vrijmoedig in de Naam van de Heere Jezus. Wat bijzonder om te lezen: de Heere schakelt Barnabas in. Met rijke zegen en volle vrucht. En Saulus is niet bang. Integendeel. Hij gaat in heftige discussie met de Griekssprekenden. Dat zijn degenen die nota bene Stefanus gedood hebben. Nu wordt het ook gevaarlijk voor Saulus. Ze brengen hem naar Caesarea en vervolgens naar Tarsus. En de gemeenten in Judea en Galilea en in heel Israël? We lezen het in ons teksthoofdstuk: ze wandelen in de vreze des Heeren... en de vertroosting door de Heilige Geest...

Die zoon van de vertroosting, die Barnabas toch. Wat is hij tot rijke zegen! Allerlei gemeenten wandelen uiteindelijk in de vertroosting door Barnabas. Nee, dát staat er niet! De vertroosting door de Heilige Geest. De Geest is het en Hij blijft het!

Blijf intussen wel in de spiegel kijken: hebben wij wat weg van Barnabas? Lijken we op hem? Zijn we zoon van vertroosting? Die vragen mogen we best meenemen naar huis.

Zijn we kinderen van vertroosting? Hoe we dat worden? We worden en zijn dat alleen maar als we dagelijks leven bij de bron. De Bron van troost en licht (Ps. 27). Daar mogen we de zegen zoeken. En zegen verwachten en onze hand ophouden. Onze lege emmer vullen. Daar mogen we drinken: bij de bron. Opdat we anderen tot zegen mogen zijn. Als kinderen van vertroosting.

Vertrouster zijn: dat kunnen we zelf helemaal niet. En dat hoeft ook niet. Als we het zelf allemaal zouden moeten, zouden we in de kramp schieten en ons misschien machteloos voelen. Dan zouden we denken: ik moet zoveel en ik schiet overal in tekort. Ik moet troosten en bemoedigen, maar dat lukt me nooit. U mag terecht bij de Bron van troost en licht.

U denkt nog eens aan Barnabas en Saulus. En u kijkt misschien hoog tegen hen op. Zoals zij? Dat red ik nooit! Leven zoals Barnabas? Tja. Jawel, ik begrijp u. Maar Barnabas was ook maar een mens. Want uiteindelijk gaat het tóch niet goed tussen Barnabas en Paulus. Barnabas wil graag Johannes Markus meenemen op zendingsreis, maar Paulus niet. Geen denken aan. Barnabas houdt vol. Hij neemt Johannes Markus mee. En Paulus? Hij gaat met Silas de andere kant op. Paulus en Barnabas: tóch gescheiden verder. Dat staat óók over Barnabas in de Bijbel. Waarom zou het er staan?

Ik denk dat het vooral tot bemoediging is van mensen zoals wij. Ook de grootsten in de genade zijn niet volmaakt. Ook Barnabas, hoewel hij zo'n mooie naam had en zulk goed werk deed, was een mens. Onvolmaakt. Dus wij hoeven vandaag in die zin ook niet al te hoog tegen Barnabas op te kijken!

Ons leven als vertrooster staat of valt niet met telkens weer ons afmeten aan Barnabas of aan welk ander mens dan ook maar. Nee, ons leven als vertrooster staat of valt met ons leven bij de bron.

Vertrooster zijn, omdat u eerst zélf getroost bent. Uw ziel gered, uw tranen gedroogd. Kind aan huis zijn bij zondag 1 van de Catechismus: wat is uw enige troost? Dit: dat ik met lichaam en ziel Christus' eigendom ben. Hij heeft betaald, en Hij bewaart me. Ik miste alle troost. Maar ik riep de HEERE aan. En toen hoorde God...! Wat een wonder. Geborgen in God. Ik hoop dat u dat mag meezingen met heel uw hart. Als zoon van vertroosting, als trooster en als getrooste: toen hoorde God! Onze God ontfermt Zich op het gebed. Hij heeft mijn ziel gered en mijn tranen willen drogen!

Daar blijft het niet bij. Daarom, omdat Híj er was, zal ik wandelen in het vrolijk levenslicht. In nieuwe gehoorzaamheid. Gehoorzaam aan Hem die mij gekocht en getroost heeft! Bijzonder om ook dán, al wandelend in nieuwe gehoorzaamheid ingeschakeld te worden tot troost van de ander. De ander bij de hand nemend, in een onvergetelijke, levensveranderende ontmoeting.

Nou kan het zijn dat het voor u allemaal veel te hoog gegrepen is. U kunt er niet bij. U luistert mee. En het is eigenlijk troosteloos en hopeloos. Alles lijkt onbereikbaar. Het is niet voor u. Roept u dan de HEERE maar aan in al uw nood. U krijgt er een belofte bij: de HEERE is groot, genadig en rechtvaardig en onze God ontfermt Zich op het gebed! Meer kan ik u niet geven. En met minder hoeft het niet. Onze God ontfermt Zich op het gebed. Om Jezus' wil.

Amen